

Katedra sociální práce a sociální politiky

Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové | www.kspsp.info

pořádá
konferenci s mezinárodní účastí

VI. HRADECKÉ DNY SOCIÁLNÍ PRÁCE

Etika sociální práce

Záštitu nad konferencí převzali:

Ing. Miroslav Uchytíl,

člen Rady Krajského úřadu Královéhradeckého kraje za oblast sociálních věcí

a doc. Ing. Vladimír Jehlička, CSc.,

děkan Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové

Hradec Králové

16. až 17. října 2009

Mediálním partnerem konference je:

Sociální revue

Sociální práce a společenské otázky

www.socialnirevue.cz

PROGRAM KONFERENCE

Zahájení konference moderuje: JUDr. Miroslav Mitlöhner, CSc. – vedoucí Katedry sociální práce a sociální politiky PdF UHK	
Pátek 16. října 2009	
9.00 – 10.00	Prezence účastníků ve vestibulu před Aulou Objektu společné výuky UHK, Hradecká 1227.
10.00	Slavnostní zahájení konference a plenárního zasedání v Aule Objektu společné výuky UHK: Ing. Miroslav Uchytíl , člen Rady Krajského úřadu Královéhradeckého kraje za oblast sociálních věcí doc. RNDr. Josef Hynek, MBA, Ph.D. , rektor Univerzity Hradec Králové doc. Ing. Vladimír Jehlička, CSc. , děkan Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové JUDr. Miroslav Mitlöhner, CSc. , vedoucí Katedry sociální práce a sociální politiky Pedagogické fakulty UHK
10.15	Hlavní referát v Aule Objektu společné výuky UHK: doc. PhDr. Jana Levická, Ph.D. mim. prof. – Etická dilemata sociální práce Po skončení hlavního referátu bude následovat diskuse.
11.15 – 13.00	Polední přestávka – oběd v přízemí budovy Objektu společné výuky UHK.
13.00 – 18.00 (průběžné přestávky v jednání, možnost občerstvení v místnosti SM2)	Jednání v sekcích na témata: 1. Etická dilemata v každodenní praxi sociálních pracovníků (A6) 2. Proměny hodnot ve společnosti a jejich dopady na sociální práci (A2) 3. Teorie jednání a jejich odraz v sociální práci (A1)
19.00 – 22.00	Společenský večer v prostorách Objektu společné výuky UHK.
Sobota 17. října 2009	
9.00 – 11.00	Pokračování společného jednání sekcí (A6).
11.00	Ukončení konference s mezinárodní účastí VI. Hradecké dny sociální práce.

Sekce 1: Místnost A6

Etická dilemata v každodenní praxi sociálních pracovníků		
Moderují: doc. PhDr. Jana Levická, Ph.D. Mgr. Miroslav Kappl		
Pátek 16. 10. 2009		
PhDr. Tomáš Hangoni, Ph.D. (Prešovská univerzita)	Etické problémy sociální práce po roku 1990	Transformácia sociálnej sféry po roku 1990 priniesla aj zmenu prístupu v sociálnej práci k jej klientovi. Klient sa stáva rovnocenným partnerom pre sociálneho pracovníka. Sociálna teória sa snaží prijať a zároveň odporúčať Etický kódex sociálneho pracovníka, avšak profesionálna výbava a kompetenčnosť kvalifikovane vykonávať sociálnu prácu nezodpovedala potrebám vtedajšej doby. Tento stav bol zapríčinený nízkokvalifikovanou pracovnou silou, ktorá prichádzala do rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny z iných odvetvových činností, ako aj absenciou vysokého školstva v sociálnej práci. Príspevok má ambíciu poukázať na hlavné etické problémy tohto obdobia s prevenciou proti neetickým praktikám súčasnej sociálnej práce.
Mgr. Andrea Hugáňová Mgr. Katarína Chovancová (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)	Etické princípy terénnej sociálnej práce	V príspevku sa budeme zaoberať etickými princípmi terénnej sociálnej práce v podmienkach Slovenskej republiky s dôrazom kladeným na filozofiu Harm reduction. Príspevkom sa pokúsime priblížiť prácu terénnych sociálnych pracovníkov a terénnych sociálnych pracovníčok s užívateľmi/kami drog v ich prirodzenom prostredí s cieľom popísať etické princípy a etické pravidlá.
Bc. Michal Klapal (Prostor Pro, o. s., Hradec Králové)	Řešení morálních dilemat – principy a jejich využití	Psychologie morálky nabízí známá i méně známá pojetí vysvětlující řešení morálních dilemat. Pomáhající profesionálové jsou v tomto ohledu „zatíženi“ předpokladem implicitně daného etického rámce. Jak se k otázce morálních dilemat staví Etický kodex sociálních pracovníků v kontextu postmoderních poznatků? Jsou univerzálně dané principy dostatečnou zárukou morálně správných rozhodnutí? Jaké jsou základní principy řešení dilemat a jak jich můžeme využít v podobě metody při práci s dětmi a mladými lidmi? Autor se v článku opírá o některá teoreticko empirická východiska a svoje zkušenosti s tímto tématem. Představuje koncept „moral promotion“ vycházející z obecného modelu edukačních rovin, který může být

		inspirací užšímu okruhu sociálních pracovníků pracujících především skupinovým způsobem a základní zásady využití metody řešení morálních dilemat.
Mgr. Radka Janebová (Univerzita Hradec Králové)	Dilema mezi mlčenlivostí a informační povinností v oblasti sociálně právní ochrany dětí	Sociální pracovníce a pracovníci jsou v řadě situací stavěni před nutnost rozhodování. Jednou z nejčastějších situací volby je dilema, zda zasáhnout, či nezasáhnout. Samotná volba je podmiňována jednak povinností respektovat relevantní zákonné požadavky, a jednak potřebou respektování etických hodnot, zásad a principů. Nezřídkou dochází k situaci, kdy se zákonné požadavky a etika jednání dostávají do vzájemného střetu a rozporu. Tento příspěvek se bude věnovat možnému pojetí vztahu mezi právem a etikou na příkladu dilematu mezi „mlčenlivostí“ a „informační povinností“ v oblasti sociálně právní ochrany dětí. Východiskem bude pohled „kritické sociální práce“.
JUDr. Miroslav Mítlöhner, CSc. (Univerzita Hradec Králové)	Problematika nepřekážení a neoznámení trestného činu v praxi sociálního pracovníka	V kontaktu s klientem se může sociální pracovník dostat do situace, kdy se od něho, případně z jiných zdrojů, dozví o připravované, páchané nebo spáchané trestné činnosti. Dostává se tak do zdánlivě složité situace jak dále postupovat. U vybraných trestných činů navíc existuje pro sociálního pracovníka reálné nebezpečí trestního postihu, pokud nebude postupovat způsobem, který zcela pregnančně stanoví trestní zákon.
Mgr. Lenka Kvašňáková (Prešovská univerzita)	Vybrané dilemy sociálních pracovníčok a pracovníkov pracujúcich s ohrozenou rodinou s deťmi v rámci sociálnoprávnej ochrany detí	Pri rozhodovaní o voľbe vhodnej intervencie sa sociálne pracovníčky a pracovníci spoliehajú predovšetkým na svoj úsudok, čo sa následne odráža vo výbere prístupov a metód, ktoré sa stávajú súčasťou intervencie. V príspevku sú prezentované jednak vybrané dilemy sociálnych pracovníčok a pracovníkov pracujúcich s ohrozenou rodinou s deťmi v rámci sociálnoprávnej ochrany detí, ako aj najčastejšie spôsoby ich riešenia.
Mgr. Světluše Kotrčová Bc. Jan Vrbický (O. s. Salinger, Hradec Králové)	Ukázka možných etických dilemat v praxi sociální práce s rodinou	Příspěvek deskriptivně mapuje sociální práci s rodinou v rámci spolupráce vybrané instituce státní správy a instituce neziskového sektoru. Text poukazuje na nutnost reflexe této spolupráce při práci s rodinou, jejímž cílem je blaho dítěte při zachování akceptovatelného způsobu fungování rodiny. Krátce se zmiňuje o problematice rozdílného pojetí sociální práce ve zmíněných typech institucí, přičemž dospívá k uznání potřebnosti kooperace mezi nimi. Na konkrétních případech jsou dále ukázány možnosti spolupráce mezi těmito dvěma sektory, z nichž vyplývá několik etických, ale i dalších dilemat pro sociální pracovníce/pracovníky v přímé práci. Jedná se například o to, kde se nachází hranice nutnosti předávání informace o klientovi v případě jeho nesouhlasu s podáváním informací, či problematice prvokontaktu s klientem. Text je napsán v kontextu možných střetů dvou zákonů a to zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů.

Mgr. Renáta Iľašová (Trnavská univerzita)	Etický kontext práce s rodinou	Rodina prináša do sociálnej práce osobitné situácie a problémy. Vzhľadom k citlivosti tohoto poľa sociálnej práce je zvlášť dôležité poznať jeho možné etické úskalía. Autorka sa v svojom príspevku o.i tiež zaoberá problematikou nutnej etickej voľby a jej dosledkami.
PhDr. Milan Tomka, Ph.D. PhDr. Anna Kasanová, Ph.D. (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)	Etika rodinnej terapie	Vyňatie dieťaťa z rodiny prináša vždy sociálnym pracovníkom, ktorí s takýmto dieťaťom pracujú, množstvo otázok: Aký vplyv má vyňatie na dieťa? Čo je pre dieťa skutočne najlepšie? Pre dieťa je veľmi traumatizujúce žiť s neadekvátnymi rodičmi (tí, ktorí ho týrajú, zneužívajú alebo zanedbávajú), no určitý stres a traumy predstavuje i samotné vytrhnutie z rodiny. Úrady sa síce snažia dostať dieťa z dosahu agresora, no odstránia jeden problém a vyvolajú ďalší - vytrhnú dieťa z prirodzeného prostredia, z domova, v ktorom mu je všetko dôverne známe. Túto situáciu niektoré deti v konečnom dôsledku chápu ako ich potrestanie. Ak sa zvažuje vyňatie dieťaťa z rodiny, tak je potrebné riadiť sa určitými, presne stanovenými kritériami. Rozhodnutiu o ďalšom osude dieťaťa predchádza množstvo krokov, pričom jedným z nich je i výsluch dieťaťa, ktorý má v procese objasňovania násilného či zanedbávajúceho správania rodiča/rodičov nenahraditeľný význam. Dieťa, ktoré sa stalo obeťou násilia (telesného, psychického, sexuálneho) sa dostáva nielen do pozície obeť, ale aj do ďalšej pozície - stáva sa svedkom. Táto rola mu vždy prináša neľahké, mnohokrát aj stresujúce situácie.
PhDr. Lenka Látalová, Ph.D. (Trnavská univerzita)	Etické aspekty sociálneho pracovníka pri práci s deťmi a mládežou	Príspevok je obsahovo zameraný na etické aspekty sociálneho pracovníka pri práci s deťmi a mládežou. V praktickej činnosti sociálny pracovník rešpektuje normy, princípy a hodnoty mladých ľudí, s ktorými sa stretáva v rámci svojej profesie. Do akej miery však pozná rozdiely v etických postojoch mladých ľudí a ich príčiny, ktoré môžu byť zdrojom konfliktu? Aký spôsob motivácie je vhodné zvoliť, aby podporil prosociálne správanie a viesť ich tak k pomoci a zodpovednosti?
PhDr. Jana Dlouhá (Univerzita Hradec Králové)	Rodiče jako psychická opora hospitalizovaného dítěte	Príspevek se zaměřuje na problematiku rodičů hospitalizovaného dítěte, jelikož jsou to právě oni, resp. ve většině případů matka, která je nejdůležitější psychickou a sociální oporou dítěte po dobu hospitalizace. Poukazuje se na skutečnost, že místo rodičů by mělo být za všech okolností vedle dítěte, mělo by být samozřejmostí, že jsou to právě oni, kdo se podílí na péči o dítě a spolurozhoduje o průběhu léčby. Navzdory mnoha změnám k lepšímu, k nimž v českém zdravotnictví během několika uplynulých let došlo, jsou rodiče v řadě našich nemocnic zatím stále ještě považováni za <i>návštěvu</i> , nikoli za neoddělitelnou součást světa svého dítěte (z pohledu dítěte jsou mnohem důležitější než například lékař). Pokud rodiče jsou na dětských odděleních vítáni, jejich sociální oporou jim mohou být nejen zdravotníci, ale také pracovníci z dalších pomáhajících profesí, jak např. učitelé a vychovatelé při škole při nemocnici, herní specialisté, sociální pracovníci a dal.

		<p>Pohled hospitalizovaného rodiče jako doprovodu dítěte na reálnou situaci bývá většinou zkreslený. Rodič prožívá pochopitelný strach o své dítě, proto mnohdy na lékařskou a ošetrovatelskou péči reaguje přehnaně, nekriticky, je tedy právě na pracovnících z dalších pomáhajících profesí, aby si dokázali získat jejich důvěru, předcházet konfliktům trpělivým vysvětlováním reálné situace, zprostředkovat lékařské informace, tvořit pomyslný most mezi lékařem a rodičem.</p> <p>Je-li hospitalizace dítěte plánovaná, rodiče uvažují různě v otázce případné spolehospitalizace s jejich potomkem, buď je pro ně neoddiskutovatelné, že své dítě v nemocnici samotné nenechají a že s ním budou po celou dobu hospitalizace, nebo váhají - z důvodu rodinné situace, vzdálenosti aj. – zda s dítětem zůstanou pouze po část jeho pobytu v nemocnici nebo za ním budou moci docházet pouze na návštěvy. Na závěr příspěvku se diskutuje o argumentech pro a proti při rozhodování, zda s dítětem v nemocnici zůstat či nikoliv.</p>
Mgr. Jana Gabrielová (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)	Etické princípy sociálnej práce so seniormi	Cieľom tohto príspevku je poukázať na etické aspekty sociálnej práce so seniormi. V prvej časti príspevku sa zaoberáme niektorými špecifikami sociálnej práce so seniormi. V druhej časti sa venujeme jednotlivým etickým princípom sociálnej práce a aplikujeme ich na prácu s cieľovou skupinou – seniormi. Vychádzame z etických princíпов sociálnej práce, ktoré sú obsiahnuté v etických kódexoch (Etický kódex sociálnych pracovníkov Slovenskej republiky, Medzinárodný etický kódex sociálnych pracovníkov).
Ing. Anna Tomašovičová, PhD. Domov dôchodcov, Trnava	Sociálne služby pre seniorov optikou profesnej etiky	Sociálne služby pre seniorov patria k najstarším a zrejme aj najrozšírenejším druhom sociálnych služieb. Až koncom druhej polovice 20. storočia sa však venuje zvýšená pozornosť aj etickým problémom súvisiacim s týmito službami. Príspevok sa zoberá vybranými problémovými okruhmi z oblasti etiky sociálnych služieb pre seniorov.
doc. PhDr. Zuzana Palovičová, CSc. (Vysoká škola v Sládkovičove)	Uplatňovanie princíпов rešpektu k ľudskej dôstojnosti v zariadeniach sociálnych služieb	Príspevok tematizuje problematiku uplatňovania jedného z kľúčových princíпов sociálnej práce, rešpektu k ľudskej dôstojnosti, spojeného s právami, ktoré z toho vyplývajú, v podmienkach zariadenia sociálnych služieb. Nový zákon o sociálnych službách taktiež jednoznačne zdôrazňuje právo prijímateľov sociálnych služieb na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jeho základné ľudské práva a slobody, zachováva jeho ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ho k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jeho sociálnemu vylúčeniu a podporuje jeho začlenenie do spoločnosti. Tieto ciele vychádzajú z klasických etických myšlienok datujúcich sa ku Kantovi (ešte aj pred ním). Autorka príspevku pojednáva o vybraných problémoch uplatňovania tohto kantovského princípu v každodennej praxi sociálneho zariadenia. Príspevok sa pokúša demonštrovať, že mnohí sociálni pracovníci vrátane úradníkov aspoň ústne podporujú širokú kantovskú interpretáciu primeraných profesionálnych hodnôt a mnohí by akceptovali oprávnené očakávania prijímateľov sociálnych

		služieb, aj keď (možno aj preto) existuje značné napätie medzi etikou rešpektu k ľudskej dôstojnosti a požiadavkami inštitúcie. Príspevok sa opiera o reálne situácie, založený je na konkrétnych okolnostiach známych autorke.
dr. Beata Górnicka (Uniwersytet Opolski)	Dylematy etyczne pracownika socjalnego w kontakcie z niepełnosprawnym klientem Ethic Dilemmas of Social Workers in Their Work with Disabled Individuals	One of the most important goals of social work is to help and support individuals who remain in difficult situations. Among those people are disabled individuals who, due to their disability, have everyday life is very complicated. Despite of being very qualified, social workers are exposed to a great risk of making various mistakes. Very often they have to decide within a range of numerous ethic dilemmas, especially while working with disabled individuals. The presented paper constitutes a scope of those dilemmas which are faced by social workers as well as principles which they have to obey while working with individuals with lowered intellectual ability to avoid further mistakes, especially those ethic ones.
Mgr. Kamil Janiš (Slezská univerzita v Opavě)	Etika v komunikaci sociálního pracovníka	Příspěvek se zabývá méně vnímanými součástmi komunikace při setkáních s klientem, které mohou vést k výraznému narušení vztahů a následně i k nenaplnění cílů, které byly stanoveny. Příspěvek obsahuje modelové příklady, a to jak záporné s následným vysvětlením, tak pochopitelně i kladné opět s vysvětlením jakého efektu lze dosáhnout. Všechny se příklady se týkají různých etických aspektů, které by měly být dodrženy při komunikace s klientem. Příspěvek je rozdělen do několika částí: 1. Komunikace sociálního pracovníka na prvním setkání, 2. Komunikace soc. pracovníka během schůzky, 3. Komunikace soc. pracovníka během vypjatých situací.
Mgr. Martin Kaliba (Univerzita Hradec Králové)	Etické aspekty práce s rizikovými jedinci	Příspěvek se zabývá vybranými etickými aspekty práce s rizikovými jedinci. Na danou problematiku je nahlíženo z multidisciplinární perspektivy. Cílem příspěvku je poukázat na fakt, že etický přístup k rizikově jednajícím klientům (resp. jedincům v riziku) je zcela zásadní ve všech úrovních a fázích procesu práce s těmito jedinci.
Marcela Gaždová (Univerzita Hradec Králové)	Úředník a sociální pracovník odboru sociálních věcí v jedné osobě	Úředník a zároveň sociální pracovník odboru sociálních věcí se v dnešní době stává hromosvodem pro nespokojenost klientů. Nemalou měrou se na tom podílí i obraz o úřednících, který podávají média. Zároveň by však měl úředník-sociální pracovník dodržovat etický kodex. Při přístupu některých klientů to vypadá, že úředník a sociální pracovník v jedné osobě ani nemůže být člověk, aby zvládl nervové napětí, které při jednáních na úřadech vzniká. Svá rozhodnutí musí vysvětlovat a obhajovat. Potřebuje znát zákony současné i platné v nedávné době. Jeho každodenní práce je pracovat s lidmi, kteří se ocitli v nepříznivých životních situacích. Ne vždy je však spokojen s tím, jaké výsledky jeho práce přináší i se zákony a předpisy, kterými je povinen se řídit.

RNDr. Mgr. Pavol Sedlák (Gymnázium sv. T. Akvinského v Košiciach)	Etický rozmer práce trenéra PRIDE	Príspevok s zaoberá postavením a prácou trénera PRIDE. V procese prípravy náhradných rodičov vystupuje ako článok sociálneho systému. Konečný cieľ práce trénera PRIDE: harmonizácia podmienok pre život opusteného dieťaťa v náhradnej rodine kladie vysoké nároky na jeho prácu s uchádzačmi a zodpovednosť za konečné rozhodnutie. Príspevok poukazuje na niektoré etické aspekty činnosti lektora prípravného programu a ich vplyv na rozhodovanie uchádzača o náhradnú rodinnú starostlivosť.
Bc. Martina Ježová (Slezská Diakonie, Český Těšín)	Slezská Diakonie a její poskytované služby (Poster - vestibul před místností s občerstvením)	Poster se týká přehledu služeb spadajících pod Slezskou Diakonií a jejich náplň práce s danou cílovou skupinou. Podrobnější popis je pak zaměřen na službu Sociální asistence v rodinách s dětmi ohrožených sociální exkluzí.
Sobota 17. 10. 2009		
Mgr. Milan Šveřpa (Krajský úřad Královéhradeckého kraje)	Prosazování a obhajoba práv klientů – (teoretický) základ sociální práce	Prosazování a obhajoba práv klientů je základ sociální práce. Ukazuje to definice sociální práce (IFSW), etický kodex sociálních pracovníků (dokonce i českých) a také zákon o sociálních službách: pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (§ 35, písm. j) zákona o sociálních službách) je jedna ze základních činností zajišťovaných sociálními službami. V praxi ovšem nalézáme spíše příklady toho, že sociální práce tuto úlohu neplní. Podívejme se, z jakých důvodů to může být a co lze udělat pro to, aby se situace napravila. Aby prosazování a obhajoba práv klientů byl základ praktické sociální práce.
PhDr. Petra Bendová, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)	Etické aspekty speciálněpedagogické intervence realizované v poradenských zařízeních	Příspěvek se zabývá etickými aspekty speciálněpedagogické intervence realizované v poradenských zařízeních, tj. zejména ve střediscích rané péče (v resortu MPSV ČR) a dále pak ve speciálně pedagogických centrech (v resortu MŠMT ČR). Jsou zde řešeny otázky profesionální odpovědnosti, důvěrnosti informací, profesionálních vztahů, realizace odborných vyšetření a v návaznosti na ně pak i etické principy spolupráce dítěte/žáka/klienta/uživatele se zdravotním postižením (se speciálními vzdělávacími potřebami), jeho zákonných zástupců, odborníků participujících na komplexní péči o tyto jedince, popř. pracovníků dalších institucí. Pozornost bude mj. věnována také plánování poradenských aktivit a následně pak i způsobu realizace speciálněpedagogické poradenské intervence realizované v návaznosti na standardy kvality sociální péče.

<p>PhDr. Ing. Lýdia Lešková, Ph.D. (Katolícka univerzita v Ružomberku, Teologická fakulta v Košiciach)</p>	<p>Dilemy etickej zodpovednosti sociálnych pracovníkov voči zdravotne postihnutým klientom</p>	<p>Príspevok sa zaoberá základnými dilemami, s ktorými sa sociálni pracovníci stretávajú pri práci so zdravotne postihnutými klientmi ako aj klientami rôznych cieľových skupín. Vychádza z etického kódexu sociálnych pracovníkov zo základných etických princípov v sociálnej práci, ktoré pri práci s klientom je nevyhnutné rešpektovať. Poukazuje na dilemy, ktoré sa v praxi vyskytujú, a ktoré sociálni pracovníci musia riešiť v súlade so svojou etickou zodpovednosťou voči klientom. Tieto dilemy sa týkajú takých oblastí ako je: prvoradosť záujmov klienta – či prvoradosť záujmu pracovníka; práva klienta a na strane druhej jeho zodpovednosť; dôvernosť a mlčanlivosť; primeranosť honorárov – zohľadnenie klientovej finančnej situácie.</p>
<p>PhDr. Daniela Květenská, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Dilemata v práci s dítětem v ohrožení</p>	<p>Práce se zabývá dilematy, se kterými se setkávají pomáhající profesionálové pracující s dětmi a mládeží. Každý z těchto profesionálů se někdy setkal s otázkou, zda a jak zasáhnout do života dítěte. Příspěvek se zabývá legislativním vymezením a osobními etickými otázkami.</p>
<p>Mgr. Zuzana Truhlářová (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Etická dilemata v práci se seniory</p>	<p>Příspěvek se zabývá etickými dilematy vznikající v kontextu práce se seniory v rámci základních principů poskytování péče: beneficence (povinné péče), nonmaleficence (předcházení škodám), respektu pro autonomii klienta (sebeurčení), spravedlnosti. Tato problematika je aktuální vzhledem k oblasti poskytování pomoci.</p>

Sekce 2: Místnost A2

Proměny hodnot ve společnosti a jejich dopady na sociální práci		
Moderují: prof. ThDr. Zdeněk Kučera PhDr. Josef Zita		
Pátek 16. 10. 2009		
prof. PhDr. Tatiana Sedová, CSc. (Vysoká škola v Sládkovičově)	K axiologickým východiskám sociální práce v zrcadle problémů současnosti	Príspevok tematizuje problematiku hodnotových základov sociálnej práce s akcentom na jej odlišné profilácie. Autorka analyzuje vzťah medzi sociálnymi a morálnymi hodnotami, medzi princípom sociálnej spravodlivosti a autonómiou jedinca, napätie medzi sociálnymi cieľmi, všeobecným spoločným dobrom a komercializáciou sociálnych služieb. Osobitná pozornosť sa venuje hodnote solidarity jej etickým, sociálnopsychologickým aspektom a dilemám sociálnej práce. Práve na základných dilemách sociálnej práce možno exemplifikovať hodnotovú pluralitu, napriek spoločným axiologickým východiskám, ku ktorým sa jednotlivé smery sociálnej práce verbálne hlásia. Aj morálne a etické aspekty ľudských práv sa charakterizujú v súvislosti s rozličnými zameraniami sociálnej práce. Príspevok sa pokúša demonštrovať, že axiologické základy sociálnej práce čelia tlaku ekonomizácie a komodifikácie sociálnych aj etických hodnôt a noriem, čo má závažné praktické konzekvencie pre profesiu sociálnej práce a legislatívne úpravy.
Bc. Soňa Chloupková (Univerzita Hradec Králové)	Hodnoty společnosti jako determinanty sociální práce?	Příspěvek se zabývá pojmem <i>hodnota</i> , jeho obsahem a definicí. Dále pak také otázkou, jsou-li hodnoty společnosti určujícím prvkem sociální práce. V návaznosti na poskytování sociálních služeb poukazuje na hodnoty jako na zásady a principy. Mimo to je zde zdůrazňována důležitost řešení defenzivního a reflexivního přístupu v každodenní praxi. Dotýká se nejen etických dilemat, u nichž nehledá jedinou správnou volbu, ale snaží se poukázat na podpůrné prostředky při našem rozhodování, ať už se jedná o dilemata řešená profesionálním pracovníkem nebo obyčejným člověkem.
ThDr. Martin Chadima, Th.D. (Univerzita Hradec Králové)	Charitativní aspekty sociální práce	1. Kořeny sociální práce v péči charitativní 2. Dominance sociální práce v novověku 3. Význam aspektů charitativní péče v sociální práci dnes

<p>Mgr. et Bc. Zuzana Hloušková (Univerzita Pardubice)</p>	<p>Etické aspekty účasti poskytovatelů v procesech komunitního plánování sociálních služeb</p>	<p>Účast poskytovatelů v procesu KPSS je většinou přijímána jako samozřejmost. Všichni přitom vycházejí z předpokladu jejich primární motivovanosti, protože téma KPSS se jich přímo dotýká a protože především oni mají mít z výsledků procesu prospěch. Trochu se však přitom zapomíná na skutečné příjemce výsledků procesu – a tím jsou především občané, současní či budoucí uživatelé naplánovaných služeb. Tato záměna se pak projevuje v mnoha aspektech plánovacího procesu. Ne zřídka jsou poskytovatelé vnímáni jako „mluvčí“ uživatelů a z úst řady odborníků působících v sociální oblasti metodicky či na vedoucích pozicích je očekávání této role potvrzováno. Především oni a také zástupci příslušného sociálního odboru jsou nositeli odbornosti, kterou do procesu vnášejí, to je také opravňuje formulovat návrhy a náměty, které jsou pak s dostatečným argumentačním komentářem předkládány řídicímu orgánu procesu. Jejich hledisko je však jen jedno z těch notoricky zmiňovaných tří – a vyjadřuje jen určitý a svým způsobem i omezený pohled. Těch omezení, která zužují zorné pole poskytovatelů, je celá řada. Vznikají vlivem sekundárních faktorů, přispívají k deformaci vnímání sebeidentifikace a sebeuvědomění poskytovatelů jako subjektů majících svou legitimitu a nenahraditelnou funkci při naplňování sociálních potřeb občanů. Tyto faktory představují stereotypy, založené na omylech, předsudcích, tradovaných modelech chování i novodobých mýtech o poskytovatelích. Vyvolávají řadu syndromů, se kterými se pak poskytovatelé jako účastníci procesů KPSS potýkají.</p>
<p>JUDr. Marta Kečkéšová (Univerzita Komenského v Bratislave)</p>	<p>Etika v práve sociálneho zabezpečenia</p>	<p>Systém tvorby právnych noriem práva sociálneho zabezpečenia podlieha častým zmenám z dôvodu, že sa prispôsobuje trendu vývoja spoločnosti. Preto optimálny pomer medzi dynamikou vývoja práva sociálneho zabezpečenia a jeho stabilitou by mal byť v rovnováhe, aby sme sa vyhli deformáciám systému. Sociálna legislatíva vzhľadom na jej množstvo a široké spektrum je úzko prepojená na pojmy ako sú etika, sociálna solidarita, sociálna spravodlivosť, rovnosť a pod. V našom príspevku sa budeme zaoberať práve otázkou etiky v kontexte právnych noriem upravujúcich sociálnozabezpečovacie právne vzťahy. Otázky rovnosti a sociálnej spravodlivosti majú okrem objektívneho významu i normatívny význam. Pravidlá rozdeľovania a prerozdeľovania sú nesporne i subjektívne vnímané. Preto i miera solidarity spoločnosti musí byť výsledkom konsenzu spoločnosti a musí byť v súlade s princípmi etiky. Dôležitosť uvedených princípov v systéme tvorby a vykonávateľnosti noriem práva sociálneho zabezpečenia načrtáva otázku, či existuje súlad medzi právom, sociálnou spravodlivosťou a eticko morálnymi normami.</p>
<p>Dr. Josef Vanický (Orfeus, Praha)</p>	<p>Sociální ekonomika a její uplatnění v praxi v sociálně zdravotní oblasti</p>	<p>Možnosti uplatnění sociální ekonomiky jsou jedním z aktuálních témat soudobé české společnosti. Příspěvek se věnuje uplatnění sociální ekonomiky v praxi v sociálně zdravotní oblasti.</p>

<p>Mgr. Veronika Hanzalíková (Trnavská univerzita)</p>	<p>Etika a jej hranice vo výskume sociálnej práce</p>	<p>Súčasnú sociálnu prácu si možno len ťažko predstaviť bez výskumnej činnosti. Nový sociálny poriadok vo svete a hľadanie nových spôsobov riešenia problémov v sociálnom živote vyžaduje rozsiahly výskum v mnohých oblastiach, pričom sa zdôrazňuje aj etický rozmer výskumných aktivít. Cieľom príspevku je analyzovať niektoré etické postupy vo vedeckom skúmaní a dodržiavanie etického kódexu sociálneho pracovníka pri niektorých vedecko-výskumných metódach. Autorka sa snaží odpovedať na otázky : čo je a nie je etické vo výskume? Ktoré oblasti bádania zasahujú do skromného života klienta?</p>
<p>Bc. Hana Kodadová (o. s. Péče o duševní zdraví – region Pardubice)</p>	<p>Úvaha o duševně chorém člověku, jeho místě ve společnosti, o svobodě a pojetí odpovědnosti</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvedení do tématu. Inspirace E. Kohák – Svoboda, svědomí , soužití; vydalo Sociologické nakladatelství (SLON), Praha 2004. 2. Etický kodex člověka – teorie o etice <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Etika – definování pojmu, nástin vztahností k životu a svobodě člověka 2.2. Kodex – definování původu a významu 2.3. Člověk – v kontextu společenské tradice, svobody a odpovědnosti 2.4. Etický kodex a člověk 3. Etika ve vztahu k duševně nemocnému člověku <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Otázky o duševně chorém člověku, společnosti a etice 3.2. Nástin historického postoje společnosti k duševně nemocným lidem 3.3. Duševní nemoc, její sociální aspekty v životě člověka a společnosti 3.4. Komunitní péče o duševně nemocné 3.5. Duševně nemocný není bezmocný – kompetence chorého člověka 4. Péče o duševní zdraví v praxi <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Práce v občanském sdružení Péče o duševní zdraví 4.2. Etický kodex – pevný rámec práce organizace 4.3. Konkrétní bod etického kodexu, jeho přesah do praxe a etické dilema sociálního pracovníka 4.4. Příklad „dobré praxe“ <p>Závěr</p>
<p>PhDr. Zoja Koscurová (Univerzita Komenského v Bratislave)</p>	<p>Sociálne problémy žiakov základných škôl ako následok zmeny spoločenských hodnôt?</p>	<p>Po roku 1989 sa pod vplyvom sociokultúrnych a ekonomických trendov západných spoločností, ktoré k nám smerovali po otvorení hraníc začali meniť aj sociálne i morálne hodnoty ľudí. Nielen zmenou politických režimov sa mení hodnotový rebríček, ale aj spoločensko-technickými vplyvmi (napr. technickým pokrokom, výchovou, vzdelávaním atď.). Proces hodnotových zmien sa dotkol viacero generácií. V príspevku sa však zameriame na žiakov základných škôl, ktorých sociálne a ostatné problémy na škole môžu mať rôzne príčiny. Z výskumu realizovaného v rámci Slovenska sa bližšie oboznámime s problémami žiakov, ktoré sú vnímané z pohľadu ich samotných, ako aj očami pedagógov. Zamyslíme sa nad možnými príčami vzniku problémov, a poukážeme na vzťah medzi problémom žiaka</p>

		a společenskými hodnotami. Cílem příspěvku je ponúknuť diskurz do akej miery môžeme vnímať sociálne problémy žiakov ZŠ ako následky hodnotových zmien v spoločnosti.
PhDr. PaedDr. Lýdia Lehoczka, Ph.D. (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)	Premeny rómskeho etnika (v kontexte súčasného života marginalizovaných rómskych komunít a sociálnych intervencií)	Príspevok sa zameriava na deskripciu premien rómskeho etnika, vymedzuje súčasný romologický diskurz a základné identifikačné línie v rómskej kultúre. Sústreďuje sa podrobnejšie na sociálnu realitu v marginalizovaných rómskych komunitách, ktoré evidujeme ako jednu z mnohých cieľových skupín sociálnej práce. Preto je potrebné pre profesionálne pôsobenie s týmto zameraním aj poznanie hodnotovej orientácie ich obyvateľov a ich vlastný potenciál pre nastolovanie sociálnej zmeny v líniách stratégie trvalého sociálneho rozvoja, podpory sociálnej inklúzie a riešenia marginálnosti a marginalizácie v spoločenskom živote. Okrem teoretických východísk je obsah príspevku prepojený aj s empirickými skúsenosťami, zaznamenanými sociálne konštruktivistickým prístupom skúmania kultúrnej identity Rómov v marginalizovaných rómskych komunitách z lokalít v Stredoslovenskom kraji v SR.
PhDr. PaedDr. Denisa Selická, Ph.D. (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)	Pomoc, podpora sociálneho pracovníka pri znovuoobnovení etických hodnot v rómskej rodine	Príspevok sa zameriava na súčasné postavení sociálneho pracovníka a jeho pomoc rómskym rodinám. Poukazuje na zmenu hodnot v rómskych rodinách. V úvode príspevku všeobecne vychádzame z historických aspektov Rómov. Poukazujeme na etický kódex sociálneho pracovníka. Analyzujeme metódy práce sociálneho pracovníka. Ďalej sa zameriavame na formy práce sociálneho pracovníka pri práci s rómskou rodinou. Poukazujeme na možnosti sociálneho a etického poradenství priamo v rómskej rodine. Aj na konkrétnych príkladoch z reálneho života uvedieme možnosti pomoci podpory. Záver príspevku budú dopĺňať závery pre prax.
JUDr. Olga Sovová, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)	K některým aspektům omezování osobní svobody z hlediska pomáhajících profesí	Příspěvek je věnován právním aspektům užití prostředků, které brání volnému pohybu osob a jejich styku s vnějším světem. Omezující opatření v péči o fyzické osoby jsou používána buď ve zdravotnictví v rámci poskytování léčebné péče nebo v sociálních službách v rámci sociální pomoci a péče. Neexistuje samostatný právní předpis, který by komplexním způsobem shrnoval možnosti užití daných opatření a především práva osoby omezované. Z hlediska pomáhajících profesí, které se často setkávají s neklidnými, dezorientovanými nebo i agresivními osobami, je nezbytné pochopit základní principy ústavně konformního výkladu možností užití restriktivních opatření tak, aby nebyla snižována vážnost a lidská důstojnost klienta, byla respektována jeho práva na interakci s okolím a zároveň byl chráněn i poskytovatel péče. Příspěvek se zabývá jak platnou právní úpravou, tak náměty de lege ferenda.

<p>Mgr. Leona Stašová, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Proměny hodnot současné společnosti ve světle životních vzorů současných dětí</p>	<p>Proměny hodnot moderních společnosti bývají popisovány jako posuny směrem od hodnot materialistických k hodnotám postmaterialistickým (např. Inglehart, 1990). Autoři mapující hodnotové orientace české mládeže poukazují naopak na jejich proměny spíše směrem k liberalismu, hédonismu, individualismu, egoismu a materiálním hodnotám (Sak, Saková, 2005). Příspěvek se zaměřuje na hodnotové orientace současných dětí, které se zrcadlí v jejich nazírání životních vzorů a v hodnocení jejich kvalit. Výsledky realizovaného empirického šetření ukázaly, že děti stále na svých vzorech oceňují hodnoty spojené s výkonem, uplatněním životních cílů a schopností a s altruistickým chováním. Obraz „ideálu“ tak zatím zůstává nedotčen dopady negativních zkušeností se světem dospělých a nabízí možnosti k úspěšnému působení vychovatelů i sociálních pracovníků.</p>
<p>Mgr. Michal Trousil (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Význam cestovního ruchu v komunitní práci v kontextu stávajících společenských změn</p>	<p>Příspěvek se zabývá možnostmi využití cestovního ruchu v rámci sociálně preventivních aktivit a komunitní práce. V kontextu současného společenského a ekonomického vývoje upozorňuje na cestovní ruch zejména jako na důležitý nástroj interkulturního vzdělávání, vzdělávání dospělých a prostředek tvorby sociálního kapitálu či budování sociálních sítí. Na případu dvou konkrétních, alternativních, spíše nekomerčních a udržitelných aktivit v rámci cestovního ruchu (kulturní turismus na malém městě a agroturismus na venkově) vyzdvihuje potenciál, který cestovní ruch nabízí v rámci snahy o řešení stávajících sociálních problémů i prevenci problémů, které lze v souvislosti s hodnotovými změnami ve společnosti očekávat. Případové studie se ve výše zmíněném kontextu zabývají aktivitami relativně malého občanského sdružení v Hořicích Podkrkonoší a Spolku přátel koz v Milkovicích u Libáně.</p>
<p>Mgr. Richard Tekel Mgr. Zuzana Ďurčeková (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)</p>	<p>Aplikácia etického kódexu pri výkone sociálnej práce v rámci aktivít neziskových organizácií poskytujúcich sociálne služby v meste Nitra.</p> <p>(Poster - vestibul před místností s občerstvením)</p>	<p>Pripravovaný článok reaguje na aktuálnu spoločenskú požiadavku, ktorou je nepochybne skvalitňovanie služieb v tzv. neštátnom sektore. Táto požiadavka by sa mala odraziť na charaktere podmienok, za akých budú poskytované sociálne služby v neziskovom sektore. Hlavným cieľom článku je zmapovať významný element kvality a odborne poskytovanej sociálnej služby – rešpektovanie a pridržovanie sa profesných etických princípov pri výkone sociálnej práce ako praktickej činnosti zo strany sociálnych pracovníkov a sociálnych pracovníčok. Úlohou je zistiť, či majú neziskové organizácie explicitne definovaný etický kódex a v akej miere je špecifikovaný pre potreby klientov a klientok, organizácií, ako i samotných profesionálov a profesionálk. Text približuje subjektívny pohľad pracovníkov a pracovníčok v sociálnej práci na to, či vnímajú aktuálny etický kódex za vyhovujúci pri riešení etických dilem. Na splnenie stanovených cieľov slúži prieskum realizovaný prostredníctvom dotazníkového zisťovania. Prieskumný súbor budú tvoriť sociálni pracovníci a sociálne pracovníčky pracujúci/pracujúce v neziskových organizáciách poskytujúcich sociálne služby na území mesta Nitra. Výsledky prieskumu môžu byť použité na formulovanie stratégie ďalšieho skvalitňovania neštátnych sociálnych služieb v meste Nitra.</p>

Sobota 17. 10. 2009		
doc. PhDr. Viera Bilasová, Ph.D. (Prešovská univerzita)	Výzvy pre etiku v sociálnej práci	Etika a morálka sú teda fenomény, ktoré prenikajú štruktúrami aj súčasnej spoločnosti. Morálne minimum a etická spôsobilosť sa stávajú aj súčasťou sociálnej práce a jej vykonávateľov sociálnych pracovníkov, nakoľko étos jednotlivca i spoločnosti rezonuje v súkromnej aj spoločenskej sfére a vstupuje do privátnej i profesijnej oblasti sociálnej práce.
PhDr. Elena Ondrušková (Univerzita Komenského Bratislava)	Etické otázky výskumu v sociálnej práci	Metodológia výskumu, výskumné stratégie v oblasti sociálnej práce sú v procese vývoja a konkrétne výskumné projekty majú kolísavú úroveň. Súvisí to s viacerými faktormi, ktoré budú viac analyzované v príspevku. Vplyv kritického myslenia v oblasti výskumu, ktorý sa prejavil temer vo všetkých sociálnych vedách, je v sociálnej práci minimálny. Etické zásady výskumu sú pritom rovnako dôležité ako etické zásady poskytovania sociálnej pomoci a sociálnych služieb. Etické dilemy sa týkajú cieľov a kontextu výskumu, výberu výskumnej vzorky, resp. participantov výskumu a rovnako aj formulácie hypotéz a výskumných otázok. Kriticky možno posudzovať aj vzťah výskumník / respondenti, účastníci, v ktorom sa odráža nerovnováha moci poznania a kontroly. Medzi metódami prevládajú dotazníky, ktoré sú vo vedeckej komunite považované za najmenej spoľahlivé metódy zisťovania dát. Etický rozmer má aj interpretácia výsledkov a ich zovšeobecňovanie. V príspevku budem uvažovať o možnostiach, ako minimalizovať etické riziká vo výskumných stratégiách a projektoch týkajúcich sa jednotlivých oblastí sociálnej práce. Možnosti sú napr.: zviditeľňovanie kontextov uskutočneného výskumu a kombinovaných projektoch. Ďalšou možnosťou je využívanie metódy akčného výskumu, ktorý zahŕňa priame sociálne intervencie.
PhDr. Josef Zita (Univerzita Hradec Králové)	Etické problémy sociálneho výskumu v sociálnej práci	Výskumná praxe a etika. Bariéra „predotazovanosti“. Podporné funkcie rolí sociálneho pracovníka (participace na výskumu v sociálnej práci). Etické problémy ve výskumu – popis etických opatření, vyvážení rizik a zisků. Etické kodexy výskumných pracovníků. Česká verze pro sociální výzkum ČSN ISO 20252:2006 publikovaná v polovině roku 2007. Etické zásady výzkumu, makro-mezo-mikro úroveň výzkumu v tématech sociální práce, prohrášky. Dobrá praxe. Situace v české krajině, trendy vývoje. Epistemické podhoubí představují studenti ve studijním programu Sociální práce a sociální politika. Několik etických zásad pro řešení úkolů diplomové (bakalářské) práce.

<p>Mgr. Marek Šimůnek (Statutární město Hradec Králové)</p>	<p>Senioři jako domnělá překážka rozvoje společnosti, aneb setkání a střety generací v Hradci Králové</p>	<p>Příspěvek se zabývá vybranými etickými problémy zaměřenými na oblast péče o seniory v rámci působnosti magistrátu města Hradec Králové. Jeho cílem je otevřít diskusi o úzce zaměřených pohledech společnosti na cílovou skupinu seniorů a na konkrétních příkladech ukázat složitost cesty i ukázky dobré praxe zvyšování kvality života seniorů ve městě.</p>
---	---	--

Sekce 3: místnost A1

Teorie jednání a jejich odraz v sociální práci		
Moderují: doc. PhDr. Jan Lašek, CSc. PhDr. Martin Smutek, Ph.D.		
doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, Ph.D. (Prešovská univerzita)	Podoby a význam angažovanosti sociálních pracovníků	Angažovanost sociálních pracovníků a její podoby sú v súčasnej postmodernej dobe významnou témou. Špecificky v súčasných národných podmienkach je aj z hľadiska spoločenskej zodpovednosti sociálních pracovníků významné identifikovať najmä ich politickú a občiansku angažovanosť. Napriek tomu absentujú takto zamerané slovenské výskumy. Z aspektu profesijnej etiky je zaujímavé hľadanie vzťahu angažovanosti k základným etickým hodnotám sociálnej práce, ale aj jej etickým princípom. Aká je súvislosť medzi objektivitou, nestrannosťou, neutralitou a angažovanosťou? Súčasťou príspevku je prezentácia výsledkov prieskumnej sondy realizovanej medzi sociálnymi pracovníkmi v meste Prešov, ktoré ilustrujú situáciu a naznačujú vybrané postoje a názory sociálních pracovníků na problematiku politickej angažovanosti, či stereotypov a predsudkov. V závere príspevku sú ponúknuté návrhy pre rozvoj výskumu a pre vzdelávateľov sociálních pracovníků.
PhDr. Jana Marie Havigerová, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)	Je nebo není normální? Osobní konstrukty sociálních pracovníků stojící v pozadí posuzování normality	V příspěvku jsou prezentovány základní poznatky o normalitě, o teorii personálních konstrukťů a výsledky výzkumu implicitních teorií normality u pracovníků v oblasti pomáhajících profesí. Identifikovány byly a popsány jsou 4 prototypy normality - čtyři vůdčí představy ovlivňující posuzování druhých lidí z hlediska normality. Diskutován je možný vliv těchto vůdčích představ na každodenní praxi sociálních pracovníků a pracovníc.
PhDr. Jiří Kučírek, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)	Sociální práce v kontextu etiky vědy	Problém pojetí etiky sociální práce v kontextu současné etiky vědy, interpretace a zaměření. Vymezení etiky vědy v současné diskuzi včetně chápání pojmů "morálka" a "etika". Etika vědy a etika sociální práce jako vědy. Latentní konflikt mezi normativní (proklamativní) etikou sociální práce a situační etikou sociálního pracovníka.
Mgr. Katarína Levická (Trnavská univerzita)	Etické rozhodovanie ako súčasť vysokoškolskej prípravy sociálních pracovníků	Sociálny pracovník sa počas svojej praxe bez pochyb stretne s mnohými etickými dilemami, ktorých riešenie bude často spočívať len na jeho vlastnom rozhodovaní. Toto rozhodovanie by však nemalo byť vedené len intuíciou alebo vnútorným pocitom, že robíme správnu vec. Sociálny pracovník by mal vychádzať nielen zo

		<p>svojich osvedčených praktických postupov, ale jeho rozhodovanie by sa malo opierať aj o nadobudnuté vedomosti a znalosti. Je potrebné, aby sociálni pracovníci boli od začiatku pripravovaní na existenciu etických dilem, rovnako ako je vhodné, aby im boli poskytnuté pohľady na dilemu z viacerých strán, vychádzajúc zo všeobecných filozofických doktrín, platných etických kódexov a pod. Sú však naši študenti počas ich prípravy reálne upozorňovaní a pripravovaní aj na túto negatívnu súčasť ich profesie? A akým spôsobom by sa táto príprava mala realizovať? Náš príspevok sa venuje skutočnej (ne)prípravenosti študentov na riešenie etických dilem, ako aj niektorým prístupom výuky v rámci etiky sociálnej práce.</p>
Dr. Wieslaw Sikorski (Uniwersytet Opolski)	Ethic dimension of nonverbal communication of social worker	<p>The most important skills necessary for partner interaction between social worker and client, are usually non-verbal. Results of several studies indicate that non-verbal communication social worker is one of the most important factor in the level of ethic and subjective treatment a client. It is not surprising therefore that there are many conditions for which non-verbal communication is functionally important both for the social worker, as well as for the client. To take full advantage of the power of non-verbal communication in interactions with clients, the social worker should be aware of occurrence of the five key communications services that non-verbal communication in the social work context: a) exchange of emotions, b) metacommunication, c) the protection of the sense of one's self, d) the formation and control the impression and e) the support.</p> <p>To increase the subjectivity of interaction with clients, social workers should first of all refer to the dysfunctional properties in their style of non-verbal communication (eg. preference to non-verbal behavior characteristics of people with a high power, such as: too relaxed, opened and expansionary position of body; over slow pace of speaking; too brazen and direct visual contact, dynamic and planned actions and target long pause during the speech).</p> <p>Social workers should also attach enormous importance to the improvement of their own non-verbal communication. Particular attention should be focused on the development of a communication that is needed to creating the mutual agreement and empathic reacting.</p>
Mgr. Markéta Levínská, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)	Hranice moci a bezmoci sociální terénní pracovnice	<p>Příspěvek vychází z kvalitativního výzkumu, který je prováděn od roku 2005 v romských a sociálně-vyloučených komunitách (GAČR 406/05/P560; GAČR 406/08/0805). Je zpracován na základě biografických (narativních) vyprávěních sociálních terénních pracovnic a snaží se ukázat „nelehkost“ jejich profese z hlediska různých společenských tlaků, které jsou na ně vyvíjeny.</p>

<p>JUDr. Mgr. Mária Sedláková, Ph.D. (Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach)</p>	<p>Sociálny pracovník ako mediátor</p>	<p>Príspevok sa zaoberá prácou a vlastnosťami sociálneho pracovníka v postavení mediátora. Mediačná služba je jednou z nových foriem riešenia konfliktov. Je preto potrebné dostávať ju do povedomia a praxe sociálnych pracovníkov. Objektívna a pokojná, pritom profesionálna práca mediátora, umožňuje klientom prijať vlastné obojstranne výhodné riešenie svojej situácie, namiesto predloženia sporu na súd.</p>
<p>PhDr. Josef Kasal (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Možnosti „praktické filosofie“ v přístupech k fotbalovému násilí</p>	<p>Fotbal, fotbalové diváctví a násilí v kontextu fotbalových zápasů je součástí lidské, společenské reality. Filosofie a etika, jako reakce na situaci člověka, mají dostatečný potenciál k tomu, aby se mohly vyjádřit i k fenoménu sportovního diváctví. V bohatém teoretickém zázemí filosofie lze nacházet inspirace k novým a neotřelým přístupům k fotbalovému násilí a jeho aktérům.</p>
<p>PhDr. Katarína Vanková, Ph.D. (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)</p>	<p>Edukačný proces a jeho implementácia do sociálne – znevýhodňovaného prostredia, zameraný na rómske etnikum</p>	<p><i>Vzdelávanie a výchova patria k základným atribútom rozvoja každej civilizovanej spoločnosti. Sociálna spravodlivosť vo vzdelávacej politike je tiež akýmsi ideálom v školstve. Každý štát potrebuje vzdelaných a múdrych ľudí, a čím ich je viac, tým štát vynaloží menšie náklady na živobytie, tých ktorí sú bez vzdelania, a ktorí si nevedia nájsť prácu, ktorá by im zabezpečila finančné prostriedky potrebné pre život. Vzdelaní ľudia posúvajú úroveň štátu stále dopredu, vyvíjajú nové technológie, nové postupy, metódy.</i> Slovenská republika participuje na projekte Svetovej banky a Inštitútu otvorenej spoločnosti Dekáda začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015. V januári 2005 vláda schválila Národný akčný plán dekády. Identifikuje zámery v jej prioritných oblastiach (vzdelávanie, zdravie, zamestnanosť, bývanie) a ich finančné krytie. Osobitnú pozornosť Slovenská republika venovala i rómskej problematike počas svojho predsedníctva v Rade Európy – Európska konferencia o rómskej problematike. <i>Hovorme o sociálnom vylúčení, čiže sociálnej exklúzie ide tu o všeobecné a dlhodobé znevýhodnenie týkajúce sa vzdelania, zamestnania, bývania, alebo prísun finančných zdrojov, a taktiež absentujúci prístup k občianskym, politickým, sociálnym právam a ochrane.</i> Sprievodným javom sociálne vylúčených sa stávajú rôzne pocity ako pocit beznádeje, hanby, neistoty, vlastného zlyhania.</p>
<p>PhDr. Kateřina Soudná (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Sluší se říci, že... (pohled studentů pomáhajících profesí na míru a obsah pomoci)</p>	<p>V úvodu se příspěvek zabývá fenomenem pochybnosti a tázání se a jejich významem pro naši orientaci v životě a pro oblast pomáhání. V návaznosti naznačuje základní otázky spojené s třemi vybranými široce společensky diskutovanými oblastmi pomáhání – péče o předčasně narozené děti, integrace těžce postižených dětí do běžné školy a vrcholový sport handicapovaných sportovců. Srovnáním postojů skupiny studentů kombinovaného studia na FTVS a denního studia na PF UHK k uvedeným oblastem pomoci mapujeme pohledy studentů dlouhodobě pracujících v pomáhajících profesích a studentů 1.ročníků, nastupujících ke studiu bezprostředně po maturitě, bez výrazné zkušenosti s procesem pomáhání.</p>

<p>Mgr. Jindra Novotná doc. PhDr. Jan Lašek, CSc. (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Autonomie jako sociální potřeba</p>	<p>Příspěvek se zabývá jednou ze základních sociálních potřeb člověka – potřebou autonomie, jejíž uspokojení se významně podílí na utváření sebepojetí a následně má vliv na prožívání osobní pohody. Autonomní člověk vnímá sám sebe jako svobodného a způsobilého řídit běh událostí, spolehnout se na své schopnosti a z vlastní vůle být aktivní, což se sekundárně projevuje na jedincově sebehodnocení, autenticitě či kreativitě. V neposlední řadě vstupuje autonomie do problematiky sociální opory. Na základě provedeného dotazníkového šetření bylo zjišťováno, které variační proměnné mají vliv na míru osobní autonomie a pomocí faktorové analýzy byly stanoveny její dílčí komponenty. Ze zjištěných výsledků lze pro příklad uvést, že na míře autonomie se podílí věk respondentů či jejich rodinný stav, nikoli však dosažené vzdělání.</p>
<p>Mgr. Irena Loudová doc. PhDr. Tomáš Svatoš, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Průniky etických hodnot žáků 2. stupně základní školy v kontextu kvality života</p>	<p>Příspěvek obsahuje sdělení z výzkumného šetření, které zachycuje, jak se promítají proměny hodnot v společnosti do hierarchie potřeb současných pubescentů. Žáci druhého stupně základní školy se vyjadřovali k pojmům výborný, normální a špatný život a prezentovali, jak rozumí pojmu kvalita života, sdělovali, které hodnoty jsou pro ně nejdůležitější a které nikoliv.</p>
<p>doc. PhDr. Jan Lašek, CSc. Mgr. Šárka Wiesenbergová (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Řešení morálního dilematu u dvou skupin dětí: německých a českých</p>	<p>Příspěvek se zabývá shodami a rozdíly v řešení předloženého morálního dilematu Kohlberga dvěma skupinami respondentů: německými (dále DE; N=224) a českými (dále CZ; N=223) ve věku dvanácti let. Respondenti reagovali na 12 postojových škál Lickertovského typu, které vznikly na základě výsledků Kohlbergových interview. Celkově se české děti jeví jako submisivnější a méně prosazující svá práva. Silněji také cítí, otec je špatným chováním špatným příkladem, plnění slibů patří mezi nejdůležitější základy dobrých vztahů rodičů a dětí. Je zde vyšší akcent na rodiče jako vzor, ke kterému se dítě upíná; německé děti to cítí také vysoce, ale zřejmě v tomto střetnutí chápou rodiče víc jako rovnocenného soupeře, resp. se s ním cítí rovnocennější z hlediska sebeprosazení.</p>
<p>PhDr. Jana Doležalová, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Sociální aspekty tvorby hodnot u mladých lidí prostřednictvím četby</p>	<p>Příspěvek seznamuje s výsledky empirického šetření, které ukazují na sociální činitele ovlivňující četbu a hodnoty mladých lidí. Zároveň naznačují i to, zda-li je v současnosti literatura pro současné mladé lidi hodnotou, která zasahuje do jejich života.</p>
<p>Mgr. Kateřina Juklová (Univerzita Hradec Králové)</p>	<p>Začínající učitelé a jejich cesta k profesi</p>	<p>Aktuální společenské podmínky předznamenávají poměrně nové dimenze rolí učitelské profese. Týkají se vzdělávacích cílů, hodnot učitelství, osobnostních a kvalifikačních předpokladů a posunu ve směru větší profesní autonomie. Je nezbytné, aby tyto změny byly reflektovány také v rámci přípravy a rozvíjení učitelů v profesionalizačním procesu. Na budoucí učitele je pohlíženo nikoli pouze jako na profesionály a nositele různých dovedností, ale především jako na jedinečné příslušníky lidského rodu, jejichž profesionalita je neoddelitelná od jejich osobního (osobnostního) vývoje. Autorka vychází z předpokladu, že jedním z nejdůležitějších</p>

		prostředků a podmínek učitelova působení na žáky je jeho osobnost a vztah, který je schopen se svými žáky navázat, a pokouší se proniknout hlouběji k motivům a hodnotám nositelů učitelské profese na počátku jejich dráhy.
PaedDr. Monika Žumárová, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)	Mezigenerační vztahy v rodině a jejich sociální důsledky	Příspěvek je zaměřen na mezigenerační vztahy, především na vztahy prarodičů a vnoučat v rodině a jejich možné sociální důsledky. Orientuje se na vliv prarodičů na výchovu vnoučat a funkce rodiny, ale i na možné mezigenerační konflikty. Jsou zde porovnány výsledky dostupných šetření realizovaných v Čechách a na Slovensku. Zhodnocení kladů a záporů přítomnosti prarodičů v rodině a možného vlivu na výchovu vnoučat.
PhDr. Tibor Vojtko, Ph.D. (Univerzita Hradec Králové)	Etika hodnocení v Daltonském plánu	Daltonský plán jednou z možností aktivní účasti na hodnocení vlastního výkonu a především účasti na interpretaci samotného hodnocení. Přestože Helen PARKHURSTOVÁ (1886 – 1973), autorka Daltonského plánu, svůj koncept namířila do školního prostředí, některé z jeho principů lze využít i mimo tuto oblast. Takovou možností je například plánování penza (rozuměj: kutikulární výsek) a proces hodnocení vlastního výkonu. Daltonský plán ve své podstatě zohledňuje etická dilemata tradičních způsobů hodnocení a jeho interpretace.
Sobota 17. 10. 2009		
doc. PhDr. Beáta Balogová, Ph.D. (Prešovská univerzita)	Klíčové hodnoty sociální diagnostiky – posúdenia životnej situácie klienta	Sociálna práca a proces diagnostiky - posúdenia životnej situácie klienta sa mení a vyvíja, a tak aj aplikácia tradičných, ale zvlášť emancipatorných hodnôt je nevyhnutnosťou. Cieľom sociálnej práce je čo najvhodnejšia reakcia sociálneho pracovníka na konkrétnu situáciu klienta. Úspech spočíva v profesionalite sociálnych pracovníkov a dôležitú úlohu zohrávajú hodnoty, ktoré sú spredmetnené v kľúčových vedomostiach a zručnostiach sociálnych pracovníkov.
PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, Ph.D. (Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica)	Základné predpoklady morálneho jednanja v sociálnej práci	Príspevok analyzuje základné predpoklady morálneho jednanja v sociálnej práci, ktoré stoja na pozadí každodenných etických dilem sociálnych pracovníkov a pracovníčok a sprevádzajú ich riešenie. Pri odpovedi na otázku <i>Aké sú základné predpoklady morálneho jednanja v sociálnej práci?</i> vychádza autorka z troch základných požiadaviek, ktoré podľa Thompsona umožňujú hodnotiť určité jednanie z aspektu morálky. Sú nimi ľudské správanie, racionálne myslenie a sloboda. Tieto predpoklady aplikuje a rozoberá v rôznych súvislostiach praxe sociálnej práce.
doc. PaedDr. Peter Jusko, Ph.D. (Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica)	Etické dilemy v socialnej práci v prevencii futbaloveho chuliganstva	Příspěvek se zabývá aktuálním tématem naší soudobé společnosti – fotbalovým chuligánstvím. Text rozebírá etická dilemata v sociální práci při prevenci fotbalového násilí.

<p>PhDr. Dagmar Marková, Ph.D. (Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre)</p>	<p>Sexuálna výchova v pomáhajúcich profesiách v etických kontextoch</p>	<p>Sexuálna výchova ako žiaduca súčasť vysokoškolskej prípravy študentov a študentiek pomáhajúcich profesií patrí medzi stále podceňované oblasti záujmu vzdelávacích inštitúcií. Na príklade sociálnej práce budeme v príspevku analyzovať niektoré postoje budúcich sociálnych pracovníkov a pracovníčok, ktoré dokladajú, že budúci/e sociálni/e pracovníci a pracovníčky reprodukovujú rôzne predsudky, týkajúce sa sexuality, ako aj rodové stereotypy a posilňujú diskrimináciu obidvoch pohlaví, čo môže vyplývať, okrem iného, aj z tradičného konzervatívneho diskurzu o sexualite /v rámci ktorého je koncipovaná aj koncepcia sexuálnej výchovy na Slovensku/. Na Slovensku je pre sexuálnu výchovu už od základných škôl /resp. platnú „Koncepciu výchovy k manželstvu a rodičovstvu na základných a stredných školách“/ typické posilňovanie tradičnej rodiny, heterosexuality atď., čím plní táto výchova politickú úlohu.</p> <p>V súvislosti s prepojením na etické aspekty takého vzdelávania v príspevku poukazujeme na to, že na rozdiel od mnohých iných disciplín býva práve sexuálna výchova často posudzovaná z hľadiska politického, náboženského alebo všeobecne etického. Preto zdôrazňujeme, že je potrebné vypracovať takú koncepciu sexuálnej výchovy pre študentov a študentky sociálnej práce, ktorá nevychádza z ideálov a ideológií, ale zo socio-sexuálnych faktov, reaguje na zmeny v sexualitách a vychádza z rozmanitosti a variability ľudských sexualít. Tým budú vytvorené základné predpoklady pre to, že školská sexuálna výchova bude môcť prispieť k priateľskejšiemu prístupu budúcich sociálnych pracovníkov a pracovníčok nielen k vlastnej sexualite, ale aj sexualitám ich budúcich klientov a klientok, nakoľko práve ich pôsobenie by mohlo podnecovať buď k bohatšiemu, zdravšiemu a autonómnejšiemu zaobchádzaniu klientov a klientok so sexualitou alebo naopak, môžu podporovať a upevňovať mnoho predsudkov a stereotypov v tejto oblasti.</p>
--	---	--